

PRODUSELE ALIMENTARE ȘI/SAU PROGRAMUL OPERAȚIONAL DE ASISTENȚĂ MATERIALĂ DE BAZĂ

1. IDENTIFICARE

Stat membru	România
CCI	2014RO05FMOP001
Titlul	Programul Operational Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate
Versiunea	3.1
Primul an	2014
Ultimul an	2020
Eligibil de la	01.12.2013
Eligibil până la	31.12.2023
Numărul deciziei CE	
Data deciziei CE	

2. FORMULAREA PROGRAMULUI

2.1 Situație

Identificarea și justificarea deprivării sau deprivărilor materiale vizate

În prezent, 24,8% din populația UE trăiește sub pragul sărăciei. Aproape 10% din europeni se confruntă cu *lipsuri materiale severe* (Eurostat).

În România, în 2012, ponderea persoanelor amenințate de sărăcie sau excluziune socială era de 41,7%, în special cele afectate de unul sau mai multe din următoarele aspecte: (i) venit sub pragul sărăciei (22,6%); (ii) trai în condiții de severe privațiuni materiale (29,9%); (iii) trai în gospodării cu intensitate foarte scăzută a muncii (7,4%) (INS).

Conform datelor statistice, forma dominantă de sărăcie este *lipsa materială severă*, ce caracterizează persoanele în vârstă de 18 ani și peste care, din cauza lipsei resurselor financiare, nu își permit un standard de viață decent. În România, 29,9% din populație se confruntă cu lipsuri materiale severe, iar 23,6% dintre aceștia nu își permit să consume carne, peste sau proteine echivalente la fiecare două zile. Ponderea populației apte de muncă aflate în sărăcie era de 40,2% în 2012, *șomajul* fiind principala cauză. În 2012, 41,7% dintre șomerii tineri aflați în grupa de vârstă între 18 și 24 de ani erau raportați ca fiind afectați de lipsa materială severă. 19% din populația angajată trăiește sub pragul riscului de sărăcie, comparativ cu 9,1% în UE28 (Eurostat).

Persoanele vârstnice (65 ani și peste) sunt de asemenea afectate de sărăcie (2012: 35,7%). *Persoanele fără adăpost* sunt o categorie vulnerabilă slab adresată de politicile sociale (și din cauza lipsei actelor de identitate și a slabei mecanisme de monitorizare la nivelul serviciilor sociale și a fiabilității discutabile a datelor disponibile). Conform analizei socio-economice pentru programarea fondurilor europene 2014 – 2020 (publicat în 2013)[1], experții estimau în 2004 și 2007 între 11-14.000 de persoane fără adăpost, din care circa 5.000 trăiesc în București, iar ceilalți se distribuie între orașele mari ale țării: “Majoritatea a ajuns fără adăpost în urma părăsirii unui centru de plasament sau a unei alte instituții (fie la împlinirea a 18 ani/terminarea studiilor, fie în alte condiții), după vânzarea locuinței sau prin divorț/separare. Așadar, adăpostul pentru homeless pare a fi a doua „oprire” într-un traseu instituționalizat care începe în casa de copii/centrul de plasament. În cea mai mare parte, persoanele fără adăpost din România sunt bărbați de 21-30/51-60 ani. Majoritatea nu muncește pentru că nu sunt persoane apte de muncă, având probleme severe de sănătate. O mare parte dintre persoanele fără adăpost nu au acte de identitate, iar majoritatea nu au asigurare medicală. Accesul la servicii medicale și sociale este extrem de redus.” Traiul pe străzi este însoțit de grave probleme de sănătate, malnutriție cronică, abandon școlar și analfabetism (aproximativ 50%), abuz fizic, abuz sexual (început, de obicei, în familie și continuat pe străzi), stigmatizare și discriminare, acces limitat la servicii sociale (educație, servicii medicale și asistență socială), consum de droguri sau solvenți (inclusiv aurolac sau diluanți) și prostituție.

Venitul Minim Garantat (VMG) reprezintă cel mai important mijloc de susținere a persoanelor lipsite de mecanismele necesare ieșirii din sărăcie și este reglementat de Legea 416/2001. Deși VMG are un quantum scăzut, are un impact considerabil de reducere a sărăciei absolute în rândul beneficiarilor. Totuși, *beneficiarii de VMG rămân printre cetățenii cu venituri extrem de scăzute, din rândul cărora aproape unul din trei trăiește în sărăcie absolută chiar și după primirea ajutorului social.*

[1] <http://old.fonduri-ue.ro/posdru/images/doc2013/mmfpvpincluziunesociala.pdf> (p. 25-26)

[2] Sursa : INS, program TEMPO, 1990-2015

[3] Sursa: Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, 2015

[4] Sursa: MMFPSPV, 2015

Se continuă în **secțiunea 2.3. Altele**

Indicarea tipului de deprivare sau de deprivări materiale reținute pentru PO.

P1 - deprivare alimentară (lipsa alimentelor de bază)

P2 - precaritate materială de bază

P2.1 - precaritate materială de bază (lipsa materialelor școlare)

P2.2 - precaritate materială de bază (lipsa trusourilor pentru nou-născuți)

P2.3 - precaritate materială de bază (lipsa articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, saci de dormit etc.)

P2.4 - precaritate materială de bază (lipsa produselor de igienă)

2.2 Deprivarea materială vizată

Tipuri de deprivare materială: P1 - deprivare alimentară (lipsa alimentelor de bază)

2.2.1 Descriere

Precaritatea alimentară va fi gestionată de B1, respectiv MFE.

Identificarea alimentelor care vor fi distribuite va fi realizată de pe baza propunerilor făcute de specialiști. Hrana selectată va contribui la o alimentație echilibrată asigurată de varietatea și specificitatea alimentelor pentru teritoriul României, în conformitate cu art.5 (13) din Reg. 223/2014, ținând cont de: valorile nutriționale, asigurarea unei diete echilibrate, posibilitatea de depozitare și transport în condiții de siguranță și igienă, disponibilitatea pe piață, calitatea produsului.

Organizarea distribuției alimentelor de bază

A. Pentru pachetele de alimente

(a) Achiziționarea poate fi făcută de B1 și, după caz, de OP.

(b) B1 sau OP care realizează achiziția poate distribui alimentele către OP mari sau direct, către OP mici.

(c) OP mari pot distribui alimentele fie direct către destinatarii finali, prin rețelele proprii, fie indirect, prin intermediul OP mici.

Pentru toți pașii, transportul se realizează de către furnizorii de alimente la OP (mari sau mici) finale. Depozitarea se va realiza de către OP.

B1 va organiza procesul de achiziție în cel mai cost-eficient și eficace mod posibil, în funcție de distribuția geografică a OP și în conformitate cu legislația națională. Produsele alimentare vor fi livrate de către operatorul economic către depozitele OP mari, în cazul în care OP mari vor livra aceste produse prin rețeaua lor sau către depozitele OP mici, dacă acestea vor livra produsele către destinatarii finali.

B. Pentru mâncarea preparată:

(a) B1 va semna acorduri de parteneriat cu cantinele rezidențiale și non-rezidențiale (în calitate de OP). Acestea vor furniza mese calde destinatarilor finali. În ceea ce privește persoanele nedeplasabile, mesele calde vor fi distribuite la domiciliu, de către OP care dispun de infrastructura necesară pentru aceste tipuri de activități. Mâncarea nefolosită va fi, de asemenea, distribuită de OP către destinatarii finali, în baza unui mecanism dezvoltat de B1 în cooperare cu OP. În ceea ce privește persoanele fără adăpost, OP vor organiza centre de distribuție.

(b) Plățile către B1 pot fi făcute în baza costurilor simplificate (ex. alocare zilnică, în baza actelor normative în vigoare, în funcție de tipul de cantină – rezidențială sau non-rezidențială)

Măsurile auxiliare pentru operațiunile de mai sus:

Pentru a eficientiza ajutorul alimentar, distribuția de alimente va fi însoțită de măsuri auxiliare care să încurajeze inserția socială a acestor persoane.

Măsurile vor fi aplicate după cum urmează:

- pentru cantine, de către angajații serviciilor sociale ai autorităților publice locale sau ai OP;
- pentru pachetele alimentare, de către OP însărcinate cu distribuția acestora.

Măsurile auxiliare care vor fi aplicate pot include:

- Educație cu privire la asigurarea igienei corporale și a locuinței proprii;
- Facilitarea accesului la serviciile medicale;
- Orientarea către servicii sociale;
- Orientarea în vederea inserției profesionale, precum și sprijin în căutarea unui loc de muncă.

- Facilitarea accesului la servicii de consiliere juridică;
- Recomandări culinare și sfaturi privind echilibrul nutrițional.

B1 și OP care livrează în mod direct alimente vor întreprinde, ele însele sau în cooperare cu alte organizații, măsurile auxiliare. Măsurile expuse mai sus nu sunt exhaustive și vor fi livrate în funcție de nevoile individuale ale grupului țintă, fără a aduce atingere demnității persoanei.

2.2.2 Scheme naționale

Din 2007 până în 2013 România a beneficiat de același tip de program, adresat celor mai defavorizate persoane, finanțat din FEAGA – „Asigurarea unui surplus de alimente pentru cea mai săracă populație din Uniunea Europeană” (**PEAD**). Ajutorul UE s-a concretizat în alimente pentru aprox **2,5 mil** persoane. APIA a asigurat managementul aceluși program.

În perioada 2007-2013, UE a alocat României fonduri și bunuri din stocurile de intervenție însumând un total de aprox. **260 mil de Euro**.

Valoarea adăugată pe care FEAD o aduce face referire la focusarea și creșterea ajutorului oferit persoanelor defavorizate, având în vedere sumele puse la dispoziție de FEAD și Guvernul României care sunt de 2 ori mai mari decât cele din PEAD, introducerea măsurilor auxiliare de incluziune socială și încurajarea frecvenței școlare prin introducerea ajutorului sub formă de rechizite, ceea ce indirect duce la incluziunea socială a copiilor.

Crucea Roșie din România a demarat, în septembrie 2009, Proiectul **Banca de alimente**, scopul acestui proiect fiind sprijinirea cu alimente de bază a familiilor/persoanelor singure care nu-și pot procura prin forțele proprii necesarul zilnic de hrană. În prezent, Banca de alimente funcționează prin Cruce Roșie și are ca beneficiari peste **150.000 de persoane nevoiașe**.

Tipuri de deprivare materială: P2 - precaritate materială de bază

2.2.1 Descriere

2.2.2 Scheme naționale

Tipuri de deprivare materială: P2.1 - precaritate materială de bază (lipsa materialelor școlare)

2.2.1 Descriere

Operațiunile legate de precaritatea materială de bază pentru copii (lipsa materialelor școlare) vor fi gestionate de **B2 – MENCȘ**, identificat în baza experienței, capacității și structurii administrative pe care le are pentru gestionarea programului național de rechizite.

B2 va asigura, prin inspectoratele școlare (în calitate de OP), achiziționarea, transportul, depozitarea și distribuția rechizitelor și a ghiozdanelor către destinatarii finali, finanțate din POAD.

Destinatarii finali sunt copiii cei mai dezavantajați din învățământul de stat preșcolar, primar și gimnazial.

Componența listei de materiale școlare este stabilită anual de către MENCȘ după ce au fost identificate nevoile, ținând cont și de stocurile rămase din anii precedenți.

Elementele de care se va ține seama în identificarea rechizitelor și ghiozdanelor vor fi: necesitatea acestora precum și faptul că nu pun în pericol integritatea fizică a copilului.

Acordarea rechizitelor școlare se va face începând cu anul școlar 2017-2018.

Lanțul de distribuire:

- B2 sau OP, respectiv inspectoratele școlare, vor achiziționa rechizitele școlare și ghiozdanele;
- Operatorii economici transportă rechizitele până la depozitele puse la dispoziție de către inspectorate sau direct către școli, după cum este mai eficient;
- Distribuirea către copii se va face la sediul școlilor, care vor asigura ca livrarea să nu pună destinatarul final într-o situație de stigmatizare.
- Pentru copiii preșcolari, rechizitele vor rămâne în grădiniță, urmând să fie folosite de copii pentru activitățile de la grupă.

2.2.2 Scheme naționale

Legea 272/2004 virează către bugetele locale sume pentru asigurarea măsurilor de protecție socială. Această lege acoperă aprox **40.000 de copii**, limita minimă de finanțare este în medie de **600 de lei/an/copil**.

Bani de liceu (HG 1488/2004) trasează metodologia de aplicare a programului care se adresează elevilor din licee și școli profesionale din familii al căror venit brut lunar pe membru de familie este de max 150 de lei. De acest program au beneficiat **98.000 de elevi**, schema având o valoare anuală de aprox **17 milioane de lei**.

Euro 200 Legea 269/2004 acordă ajutor financiar pentru achiziționarea unui calculator familiilor cu elevi și/sau studenți ai învățământului de stat sau particular acreditat, în vârsta de până la 26 de ani care provin din familii cu venituri brute lunare de max 150 lei pe membru de familie. Numărul total de beneficiari în 2014 este **15.794 persoane**, în valoare de aprox **3.150.000 euro**.

Legea 248/2015 program național Fiecare Copil în Grădinița alocă tichete sociale în valoare de 50 lei/copil/lună condiționate de prezența copilului la grădinița. De tichetele sociale beneficiază copiii defavorizați din familii cu venit **sub 284 lei/membru de familie/lună**.

Legea 34/1998 (Art. 5) acordă subvenții de la bugetele publice pentru asociații și fundații autorizate ca furnizori de servicii sociale. Bugetul de stat poate acoperi o parte din cheltuielile cu salariile personalului de îngrijire și asistență socială, hrana pentru beneficiarii cantinelor sociale sau ai altor servicii de acordare a hranei, pentru beneficiarii centrelor rezidențiale, carburanții pentru mijloacele de transport a centrelor de zi, unităților de îngrijiri la domiciliu și cantinele sociale. Bugetul local acorda subvenții pentru cheltuieli curente de funcționare ale unităților de asistență socială, aprobate prin hotărâre a consiliului local. Suma totală acordată în 2016 a fost de **4.066.000 euro**, pentru **138 de asociații și fundații și 9587 de beneficiari**.

Tipuri de deprivare materială: P2.2 - precaritate materială de bază (lipsa trusourilor pentru nou-născuți)

2.2.1 Descriere

Operațiunea P2.2. este administrată de B1 împreună cu OP, respectiv: MS, MMFPSPV, precum și instituțiile subordonate acestora, ca OP (inclusiv spitale și direcții județene de sănătate publică).

Componența listei de materiale și produse va fi stabilită de MS împreună cu MMFPSPV și cu ONG-urile ce derulează proiecte în domeniul sprijinirii sănătății și integrării sociale a cuplurilor mamă-nou-născut. Acordarea trusourilor pentru nou-născuți se va face începând cu anul 2017.

Lanțul de distribuire:

1. **Achiziția** produselor va fi făcută de B1.
2. **Livrarea și depozitarea** se realizează de către OP. Livrarea trusourilor se face periodic, în funcție de un calendar agreed sau la cererea formulată de OP (când nu există stocuri la nivelul maternităților).
3. **Distribuirea** produselor către destinatarii finali se va face o singură dată, în momentul externării din maternitate.
4. **Măsurile auxiliare** vor fi realizate de către personalul din cadrul unităților sanitare (asistenți sociali, asistente medicale, medici) și vor include indicații de utilizare a trusoului și de îngrijire a nou-născutului.

2.2.2 Scheme naționale

Legea 272/2004 virează către bugetele locale sume pentru asigurarea măsurilor de protecție socială. Aceasta lege acoperă aprox **40.000 de copii**, limita minimă de finanțare este în medie de **600 de lei/an/copil**.

Legea 34/1998 (Art. 5) acordă subvenții de la bugetele publice pentru asociații și fundații autorizate ca furnizori de servicii sociale. Bugetul de stat poate acoperi o parte din cheltuielile cu salariile personalului de îngrijire și asistență socială, hrana pentru beneficiarii cantinelor sociale sau ai altor servicii de acordare a hranei, pentru beneficiarii centrelor rezidențiale, carburanții pentru mijloacele de transport a centrelor de zi, unităților de îngrijire la domiciliu și cantinele sociale. Bugetul local acordă subvenții pentru cheltuieli curente de funcționare ale unităților de asistență socială, aprobate prin hotărâre a consiliului local. Suma totală acordată în 2016 a fost de **4.066.000 euro**, pentru **138 de asociații și fundații și 9587 de beneficiari**.

Tipuri de deprivare materială: P2.3 - precaritate materială de bază (lipsa articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, saci de dormit etc.)

2.2.1 Descriere

Acest tip de sprijin pentru precaritate materială de bază va fi gestionat de B1. Articolele de îmbrăcăminte și încălțăminte și sacii de dormit sunt destinate în principal persoanelor fără adăpost și vor fi achiziționate ca stoc de urgență, în principal pentru iarnă, în funcție de solicitările OP.

Lanțul de distribuire:

1. **Achiziția produselor** poate fi făcută:

1. de către B1;
2. de către OP mari;

În ambele cazuri, transportul se realizează de către furnizorii de produse la sediile OP.

2. Depozitarea se realizează de către OP.

3. Distribuirea produselor către destinatarii finali se va face la sediul OP sau în alte locuri potrivite pentru această activitate (școli, centre de zi, spitale, adăposturi de noapte, cantine sociale, puncte de distribuție etc.).

Produsele pot fi distribuite, de asemenea, de către OP care au infrastructura necesară transportului, în locurile în care se află persoanele/famiile fără adăpost (canale, clădiri abandonate, gări, parcuri etc.) sau zonele în care se află persoanele/famiile aflate temporar în situații critice de viață.

Produsele neridicate/refuzate de destinatarii finali vor fi redistribuite persoanelor din grupului țintă.

OP se vor asigura că distribuția de produse nu va pune destinatarii finali într-o situație de stigmatizare.

4. Măsurile auxiliare vor fi asigurate în cadrul procesului de distribuire de către OP. Acestea pot include: consiliere privind inserția socială, sănătate, igienă, educație, acte de identitate etc.

2.2.2 Scheme naționale

Tipuri de deprivare materială: P2.4 - precaritate materială de bază (lipsa produselor de igienă)

2.2.1 Descriere

De gestionarea produselor de igiena se va ocupa B1. Produsele de igiena sunt destinate atât grupurilor țintă mari care sunt eligibile pentru asistență alimentară (P1), cât și persoanelor fără adăpost care primesc ajutorul material de bază (P2.3). Produsele de igiena pot fi distribuite acestor grupuri țintă în baza propunerilor venite de la OP.

Lanțul de distribuire:

1. Achiziționarea produselor poate fi făcută:

1. B 1
2. OP mari

In ambele cazuri, transportul va fi asigurat de către operatorii economici către depozitele OP.

2. Depozitarea va fi asigurată de către OP

3. Distribuirea produselor către destinatarii finali se va face la sediul OP sau în alte locuri potrivite pentru această activitate (școli, centre de zi, spitale, adăposturi de noapte, cantine sociale, puncte de distribuție etc.).

În cazul persoanelor nedepasabile, produsele vor fi distribuite la domiciliul destinatarilor finali, de către OP care au infrastructura necesară transportului.

Produsele neridicate/refuzate de destinatarii finali vor fi redistribuite persoanelor din grupului țintă.

OP se vor asigura că distribuția de produse nu va pune beneficiarii finali într-o situație de stigmatizare.

4. Măsurile auxiliare vor fi asigurate în cadrul procesului de distribuire de către OP și vor include consiliere privind igiena personală și a locuinței.

2.2.2 Scheme naționale

2.3 Altele

Continuare din cap. 2.1. Situație existentă

Destinatarii finali, cuplurile mamă – nou-născut, sunt în risc social determinat de asistentul social sau, după caz, persoana cu atribuții de asistență socială din unitățile sanitare care au în structură secții de nou-născuți. Conform prevederilor *HG 1103/2014* asistentul social al unității sanitare solicită în scris serviciului public de asistență socială de la domiciliul gravidei/mamei care se află în situație de risc o informare cu privire la situația familială a acesteia, determinând dreptul de a beneficia de trusou.

Numărul de născuți vii în 2015 a fost de 187.372[2], numărul copiilor decedați sub vârsta de 1 an a fost de 1493, iar numărul de copii părăsiți în maternități în anul 2015, pentru care au fost dispuse măsuri de protecție specială, a fost de 332 dintr-un total de 9.722 de copii intrați în sistemul de protecție specială[3]. În anul 2015, media anuală a beneficiarilor de alocație pentru susținerea familiei, familie monoparentală cu un venit de până la 200 lei, cu 1 copil a fost de 25.392, iar a familiilor biparentale cu un venit de până la 200 de lei pe membru de familie, cu 1 copil a fost de 50.095, dintr-un total de 277.916 de beneficiari ai acestui drept social[4].

Din datele Eurostat pentru 2012 rezultă că cele mai ridicate ponderi ale **copiilor** (0-17 ani) care trăiesc în sărăcie se află în România (52,2%). România are o rată scăzută de frecvență școlară în ciclul primar și secundar. Neînscierea la școală este de 1,5-2% în cazul copiilor de 8 ani și crește până la 5-6% în cazul copiilor de 10 ani. (sursa: INS). Principala cauză a abandonului școlar este cea economică. MENCȘ estimează că doar 32% dintre copiii de etnie romă sunt înscriși la grădiniță, față de media națională de 77%, lucru cauzat în mare parte de lipsa hainelor potrivite, precum și a rechizitelor și a gustării zilnice.

Complementaritate cu alte programe/activități

AM POAD, Beneficiarii și OP vor analiza și utiliza oportunitățile de dezvoltare și complementaritate a produselor și serviciilor oferite prin POAD, cum ar fi:

- suplimentarea stocului de alimente prin dezvoltarea de parteneriate cu magazine și proiecte sociale (proiecte tip bănci de alimente, parteneriate încurajate de politicile privind reducerea risipei de alimente etc.)

- parteneriate cu întreprinderi sociale care pot implica destinatarii finali (grădini care pot furniza fructe și legume proaspete, ferme locale, servicii anexe de depozitare și/sau distribuție etc.)
- implicarea voluntarilor la nivel local
- colaborarea organizațiilor partenere cu sistemul public de asistență socială și cu alte proiecte din sfera incluziunii sociale, prin care li se pot oferi servicii adiționale destinatarilor finali.
- corelarea intervențiilor cu activități finanțate din alte surse (ex: programul de distribuire de fructe și lapte în școli, programul LEADER etc.).

Continuare din cap. 3.3. Selectarea organizațiilor partenere

Criterii specifice pentru selectarea organizațiilor partenere neguvernamentale sau instituții de cult (în plus față de cele de mai sus):

- să aibă experiență de minimum un an în desfășurarea de activități în beneficiul oamenilor dezavantajați;
- să fie viabile financiar și legal;
- în cazul operatorilor de cantine sau partenerilor care depozitează/transportă alimente, să aibă avizele necesare desfășurării activităților.

Între beneficiar și OP vor exista acorduri de parteneriat și/sau acte delegate pentru toate activitățile pe care le vor efectua în cadrul programului.

Beneficiarii pot gestiona programul în oricare dintre următoarele două feluri:

1. Direct, prin distribuirea produselor către toate OP.
2. Prin dezvoltarea de parteneriate cu OP mari, cu o acoperire geografică mare și cu experiență în derularea serviciilor solicitate. La rândul lor, acestea pot distribui produsele, pe baza încheierii unor acorduri de parteneriat, către OP mici, locale, care vor aplica și vor fi selectate de OP mari, după metodologia pe care o vor stabili OP mari, cu aprobarea beneficiarului.

3. IMPLEMENTARE

3.1 Identificarea celor mai defavorizate persoane

Condițiile de eligibilitate a destinatarilor finali se stabilesc pe baza următorului mecanism:

Pentru P1 precaritatea alimentară (lipsa alimentelor de bază) și P 2.4 precaritate materială (lipsa produselor de igienă):

1. Familii în sărăcie severă care beneficiază de Legea 416/2001 privind venitul minim garantat sau ale căror venituri lunare și bunuri, conform declarațiilor de venit pe propria răspundere, s-ar încadra în limitele stabilite prin Legea 416/2001.
2. Familii cu copii care beneficiază de Legea 277/2010 pentru susținerea familiei sau ale căror venituri lunare pe membru de familie, conform declarațiilor de venit pe propria răspundere, sunt sub pragul minim stabilit prin această lege (pragul în 2016: maximum 200 lei/membru de familie/lună).
3. Persoane vârstnice care trăiesc singure și au pensie de până la 450 de lei/lună sau indemnizație socială pentru pensionari sau cupluri de persoane vârstnice care au individual pensie de până la 450 de lei/lună sau indemnizație socială pentru pensionari, care nu mai locuiesc cu alte persoane.
4. Persoane/familii fără adăpost (inclusiv persoanele/famiile care au fost evacuate și familiile cu copii care nu au domiciliu stabil, mai ales cele monoparentale).
5. Persoane/familii aflate temporar în situații critice de viață (victime ale calamităților, ale violenței domestice, persoane dependente etc.) și care se află în situații deosebite de vulnerabilitate. Situația temporară de vulnerabilitate va fi justificată de organizațiile partenere.

Pentru P2.1 precaritate materială de bază (lipsa materialelor școlare)

a. Copiii înscriși în învățământul de stat, primar și gimnazial, care îndeplinesc criteriile de venit stabilite în Programul Național de Rechizite Școlare, conform Legii 126/2002, respectiv care sunt în întreținerea familiilor al căror venit mediu net lunar pe membru de familie, realizat în luna iulie a fiecărui an, este de maximum 50% din salariul de bază minim brut pe țară.

b. Copii preșcolari înscriși în învățământul de stat, care sunt eligibili pentru Legea 248/2015.

Pentru P2.2 precaritate materială de bază (lipsa trusourilor pentru nou-născuți)

a. Cele mai dezavantajate cupluri mama-nou-nascut, cu risc de sărăcie și excluziune socială, identificate de către asistentul social de la spitalul unde s-a înregistrat nașterea. Numărul estimat de către MMFPSPV și de către MS este de aproximativ 30.000 pe an. Cuplurile mamă-nou-născut care vor beneficia de trusou sunt în risc social identificat în colaborare de profesioniștii din spital și cei din serviciile sociale din comunitate, conform HG 1103/2014.

Pentru P2.3 precaritate materială de bază (lipsa articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, a sacilor de dormit etc.)

a. Persoane/familii fără adăpost (inclusiv persoanele/familiile care au fost evacuate și familiile cu copii care nu au domiciliu stabil, mai ales cele monoparentale).

b. Persoane/familii aflate temporar în situații critice de viață (victime ale calamităților, ale violenței domestice, persoane dependente etc.) și care se află în situații deosebite de vulnerabilitate. Situația temporară de vulnerabilitate va fi justificată de OP.

O acoperire corectă și echitabilă a ariei geografice în privința distribuției va fi asigurată de către AM, prin publicarea de ghiduri și prin procesul de selecție realizat de către B în ceea ce privește OP.

3.2 Selectarea operațiunilor

Pentru implementarea POAD se vor selecta **următoarele tipuri de operațiuni:**

P1. Pentru precaritatea alimentară (lipsa alimentelor de bază):

A. Pentru pachetele de alimente:

- (a) achiziția de alimente de bază
- (b) distribuirea de pachete către destinatarii finali
- (c) măsuri auxiliare

B. Pentru mâncare preparată:

- (a) costul mâncării,
- (b) distribuirea mâncării către destinatarii finali
- (c) măsuri auxiliare

P2. Pentru precaritate materială de bază:

C. P2.1. Lipsa materialelor școlare pentru copii:

- (a) achiziția de rechizite școlare și ghiozdane;
- (b) distribuirea de rechizite școlare și ghiozdane;

D. P2.2 Lipsa trusourilor pentru nou-născuți

- (a) achiziția de trusouri;
- (b) distribuirea de trusouri;
- (c) măsuri auxiliare

E. P2.3. Lipsa articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, a sacilor de dormit etc.

- (a) achiziția articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, a sacilor de dormit etc;
- (b) distribuirea articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, a sacilor de dormit etc;
- (c) măsuri auxiliare

F. P2.4 Lipsa produselor de igiena

- (a) achiziția produselor de igiena
- (b) distribuirea produselor de igiena
- (c) măsuri auxiliare.

G. Activități în domeniul asistenței tehnice:

O operațiune este eligibilă dacă este angajată și executată în perioada 1.12.2013 și 31.12.2023 și dacă se derulează pe teritoriul României.

Eligibilitatea operațiunii este determinată după tipul de operațiune.

Criteriile aplicabile pentru selectarea tuturor operațiunilor:

- operațiunea respectă regulile de eligibilitate stabilite prin articolul 22 (3), articolul 23 (1), (5), (6), articolul 26 (2), (4);
- operațiunea respectă prevederile articolului 32 (3) (b), (d) și (e);
- operațiunea respectă principiile enunțate de articolul 5 (11), (12), (13) și (14), inclusiv respectarea legislației naționale privind achizițiile publice;

Criterii specifice tipului de operațiune:

- cantitățile și tipurile de produse achiziționate în cadrul operațiunii sunt în conformitate cu nevoile identificate;
- distribuirea către destinatarii finali se va efectua cu sprijinul OP;
- platile către B1 pot fi făcute în baza costurilor simplificate, conform articolului 24 și articolului 25 (1), (3)

Activități în domeniul asistenței tehnice

Operațiunile de asistență tehnică vor avea în vedere respectarea art.27(4) din Reg.223/2014.

Beneficiarii operațiunilor vor fi OP implicate în derularea POAD.

Operațiunile care vor fi finanțate din asistență tehnică vor fi cele care:

- contribuie la eficiența și eficacitatea operaționalizării programului;
- contribuie la reducerea constrângerilor administrative în operaționalizare;
- contribuie la dezvoltarea capacității AM, beneficiarilor și OP, în vederea sprijinirii, în modul cel mai eficient, eficient și sustenabil, a unui număr cât mai mare de destinatari finali.

Operațiunile sprijinite de POAD nu pot fi finanțate din nici un alt instrument finanțat de UE. Operațiunile pot fi însă complementare altor măsuri finanțate din alte surse.

3.3 Selectarea organizațiilor partenere

În procesul de selecție a OP se vor aplica următoarele **criterii de selecție**:

1. Organizația se încadrează în următoarele tipuri de organizații cu personalitate juridică:

- autorități ale administrației publice locale și centrale și instituții publice (inclusiv ISJ, Direcții Județene de Sănătate Publică, spitale, cantine sociale)
- ONG
- instituții de cult și asociații religioase

2. Organizația are capacitatea administrativă, financiară și operațională pentru a asigura:

a. Pentru P1:

- depozitarea în condiții de siguranță și igienă a alimentelor de bază, a pachetelor și/sau a mâncării preparate;
- în cazul cantinelor, prepararea alimentelor și servirea/livrarea unei mese calde;
- distribuția alimentelor/mâncării preparate către destinatarii finali;
- în cazul organizațiilor care propun ca destinatari finali persoane nedeplasabile, livrarea alimentelor/mâncării preparate la domiciliu;
- implementarea de măsuri auxiliare de către OP care livrează direct sau în cooperare alimentele;
- îndeplinirea cerințelor de informare, publicitate și monitorizare a operațiunilor;
- procesarea datelor cu caracter personal;
- pentru OP mari, acoperirea geografică (cel puțin două județe)

b. Pentru P2.1:

- depozitarea în condiții optime a rechizitelor școlare și ghiozdanelor;
- distribuirea produselor către destinatarii finali;
- îndeplinirea cerințelor de informare, publicitate și monitorizare a operațiunilor;
- procesarea datelor cu caracter personal;
- acoperirea geografică.

1. Pentru P2.2, P2.3, P2.4:

- depozitarea în condiții de siguranță și igienă a produselor;
- distribuția produselor către destinatarii finali;
- în cazul organizațiilor care propun ca destinatari finali persoane nedeplasabile, livrarea produselor la domiciliu;
- implementarea de măsuri auxiliare de către OP care livrează direct sau în cooperare produsele;
- îndeplinirea cerințelor de informare, publicitate și monitorizare a operațiunilor;
- procesarea datelor cu caracter personal;
- pentru OP mari, acoperirea geografică (cel puțin două județe).

Se continuă în secțiunea 2.3. Altele

3.4 Complementaritate cu FSE

POAD este în acord cu direcțiile strategice stabilite prin intermediul Strategiei Europa 2020 precum și cu prevederile Reg UE nr. 223/2014, urmărind reducerea riscului de sărăcie și combaterea excluziunii sociale.

În România, conform Acordului de Parteneriat cu CE, intervențiile susținute prin FSE vor fi implementate prin Programul Operațional Capital Uman (POCU), pentru OT 9 - Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare și 10 - Investiții în educație, formare și formare profesională pentru dobândirea de competențe și în învățare pe tot parcursul vieții și Programul Operațional Capacitate Administrativă, pentru OT 11 - Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă.

Având în vedere specificul celor două programe operaționale susținute prin FSE, măsurile de complementaritate vor viza doar POCU.

Măsurile specifice FSE, operaționalizate în cadrul POCU se vor realiza prin axa 4 care va implementa măsuri privind incluziunea socială, reducerea sărăciei și combaterea oricăror forme de discriminare. În concordanță cu Recomandările Specifice de Țară 2014 privind reducerea sărăciei și implementarea strategiilor relevante din domeniile vizate și a prevederilor AP 2014-2020, intervențiile din cadrul acestei axe își propun atingerea a două obiective specifice: *reducerea numărului persoanelor aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, prin implementarea de măsuri integrate, cu accent pe comunitățile marginalizate și creșterea numărului de persoane aparținând grupurilor vulnerabile care au depășit situația de vulnerabilitate.*

Intervențiile prevăzute contribuie la îndeplinirea obiectivului asumat în cadrul Strategiei Europa 2020 și PNR acela de reducere cu **580.000 a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie și excluziune socială** până în 2020, față de 2008.

În vederea întreruperii cercului vicios al excluziunii sociale și sărăciei se impune ca abordarea la nivel comunitar să fie integrată și orientată pe nevoile comunității. În acest sens, vor fi avute în vedere acțiuni combinate din domenii, precum *educație, ocupare, social, locuire și sănătate.*

Măsurile de POAD vor fi, de asemenea, direcționate către indivizi, dar se vor limita la persoanele cele mai dezavantajate. Nu vor fi implementate măsuri care vizează, de ex. creșterea șanselor de ocupare. Toate măsurile POAD, inclusiv cele care vizează incluziunea socială au ca scop eliminarea sărăciei manifestată prin lipsa posibilităților de asigurarea a unui nivel de bază de alimente și materiale. În acest sens, măsurile POAD nu vor include activități în domeniul activării ocupaționale, acestea fiind rezervate POCU.

Există un risc limitat de suprapunere datorită faptului că acțiunile de incluziune socială în cadrul POAD sunt îndreptate către combaterea excluziunii sociale a persoanelor, familiilor și grupurilor sociale vulnerabile. În acest sens, este necesară coordonarea între acțiunile susținute de cele două programe. Totuși, având în vedere faptul că suma disponibilă în POAD nu este suficientă pentru a acoperi în totalitate nevoile destinatarilor

finali, în ceea ce privește precaritatea alimentară sau precaritatea materială de bază, în general nu putem vorbi de suprapunerea finanțărilor, ci de complementaritatea lor.

Coordonarea este asigurată, la nivel formal, prin asigurarea managementului celor două fonduri de către o singură Autoritate de Management, AMPOCU fiind AM și pentru POAD, asigurându-se astfel un fundament solid pentru coordonarea activităților și evitarea eventualelor situații de dublă-finanțare.

De asemenea, operarea cu instrumente precum datele personale, cu respectarea prevederilor comunitare și naționale în domeniu, atât în cazul POCU cât și POAD și utilizarea unui sistem unic electronic de monitorizare va reduce riscul de duplicare a intervențiilor finanțate din FSE și FEAD și facilitarea unui sistem de monitorizare eficient.

3.5 Structura instituțională

În conformitate cu **Art.7(4) (a) următoarele** instituțiile sunt desemnate pentru gestionarea și monitorizarea Fondului European de Ajutor pentru Persoanele cele mai Defavorizate:

Autoritate de Management – Ministerul Fondurilor Europene (MFE), prin Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Capital Uman (FSE);

Autoritatea de Certificare și Plată (ACP) din cadrul Ministerului Finanțelor Publice;

Aceeași instituție este și organismul în conturile căruia CE va vărsa fondurile.

Autoritatea de Audit de pe lângă Curtea de Conturi (AA).

3.6 Monitorizare și evaluare

AM va depune până în data de 30 iunie a fiecărui an un raport anual de implementare a POAD pentru anul financiar anterior. Raportul final de implementare a POAD va fi depus la Comisia Europeană până în data de 30 septembrie 2024.

În conformitate cu articolele 16 (1), 17(3) și 18 din Regulamentul 223/2014 vor fi efectuate evaluări ex-ante și intermediare pentru a evalua eficiența și eficacitatea POAD, pentru a îmbunătăți structura și calitatea implementării acestuia. Aceste evaluări vor fi executate de evaluatori independenți.

În 2017 și 2022, AMt va efectua un studiu asupra grupului țintă după un format adoptat de către Comisie.

AM va ține cont de principiile stabilite în Regulamentul 223/2014, art.5.

Aplicarea principiilor descrise la art.5 în pregătirea POAD a fost asigurată prin procesul participativ al actorilor interesați la trasarea PO. În aceeași măsură, se va constitui un **grup de lucru** pentru monitorizarea implementării PO din care vor face parte toate instituțiile implicate în procesul de implementare.

Monitorizarea efectivă a modalității de implementare a programului se va baza pe datele colectate din teritoriu. Colectarea datelor din teritoriu va fi efectuată de OP. Datele colectate se vor transmite către MFE în format electronic. AM va monitoriza datele colectate la nivel național.

3.7 Asistență tehnică

Reușita implementării PO AD va consta și în operaționalizarea sistemului de implementare a acestui program.

Beneficiarii acestei categorii de cheltuieli vor fi instituții publice care fac parte din sistemul de implementare și organizațiile partenere.

Lista indicativă a acțiunilor de asistență tehnică:

1. Întărirea capacității administrative de a implementa acest program operațional:

- Acoperirea costurilor de personal pentru a asigura implementarea adecvată a programului;
- Îmbunătățirea calificării personalului implicat în implementarea PO AD;
- Costuri de deplasare și cazare pentru personalul care participă la implementarea PO;
- Costuri indirecte;

2. Implementarea și managementul implementării programului:

- Achiziția de echipamente IT și de birotică, materiale consumabile și accesorii;
- Acoperirea costurilor de operare a echipamentelor, achiziția de licențe și softuri, ca și servicii ITC pentru implementarea eficientă a programului;
- Dezvoltarea și mentenanța sistemului IT care sprijină operarea PO AD;
- Realizarea de proceduri de lucru pentru implementarea programului.
- Costuri de deplasare și cazare

3. Vizibilitate, informare și comunicare

- Campanii de informare;
- Organizarea întâlnirilor, conferințelor, călătoriilor de studiu;
- Implementarea de activități de informare și promovare;

4. Control

- Sprijinirea activității de control intern;
- Verificări la fața locului;
- Verificări de calitate a produselor oferite;

5. Evaluare

- Pregătirea de analize, studii, raportări, evaluări;
- Costuri financiare ale procesului de evaluare;

La nivel de **organizații partenere** asistența tehnică va sprijini instruirea personalului (financiar, verificări), echipamente IT, de birotică, softuri pentru sistemul de monitorizare.

4. IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE

Pentru stabilirea grupului țintă și pentru elaborarea programului operațional au avut loc întâlniri cu instituții publice din România care fac politica publică în domeniul persoanelor cele mai dezavantajate și cu alte organizații care activează în domeniul social. Astfel, reprezentanții MFE au avut întâlniri succesive cu:

- MMFPSPV;
- ANOFM;
- ANPDCA ;
- MADR (pentru pachetul de alimente distribuit);
- MS;
- MENCȘ;
- APIA;
- ANPR (reprezentanți ai grupului țintă);
- CJ (autorități locale);
- ACR (autorități locale-partener în implementare);
- Crucea Roșie (societate civilă);
- Asociația Ovidiu Ro (societate civilă);
- CARP Omenia
- Caritas
- Crucea Alb-Galbenă
- ADAM
- Filantropia
- Fundația de Sprijin Comunitar
- Hope and Homes for Children
- Federația Organizațiile Neguvernamentale pentru Servicii Sociale
- Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile.

În urma discuțiilor cu toți partenerii pentru implementarea FEAD, analizând toate propunerile acestora și făcând studiu de caz și simulări pentru fiecare propunere în parte, următoarele acțiuni au fost propuse a fi acceptate de MFE pentru a fi introduse în legislația care va guverna FEAD:

- Introducerea rechizitelor școlare pentru copiii defavorizați de vârstă preșcolară;
- Introducerea trusourilor pentru nou-născuți cu risc de a fi abandonați;
- Definirea largă a produselor alimentare care vor fi distribuite sub formă de mâncare preparată (în cadrul cantinelor sociale) sau de pachete de alimente (distribuite în cadrul băncilor de alimente, a activităților de îngrijire la domiciliu, la sediile sau punctele special amenajate ale organizațiilor partenere, sau prin orice alte modalități agreate).
- Lărgirea gamei de produse care țin de precaritatea materială de bază, prin includerea articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, a produselor de igienă, a sacilor de dormit pentru persoane fără adăpost etc.

Ținând cont de poziția actorilor interesați, implicarea acestora în trasarea programului înseamnă legitimitate sporită a deciziilor luate.

5. PLAN FINANCIAR

5.1 Plan de finanțare a programului operațional prezentând angajamentul anual din fond și cofinanțarea națională corespunzătoare în cadrul programului operațional (în EUR)

Anul	Fond (a)	Cofinanțare națională (b)	Cheltuieli publice (c)=(a)+(b)	Rata de cofinanțare (d)=(a)/(c)
2014	59.321.527,00	10.468.505,00	69.790.032,00	
2015	60.507.958,00	10.677.875,00	71.185.833,00	
2016	61.718.117,00	10.891.432,00	72.609.549,00	
2017	62.952.479,00	11.109.261,00	74.061.740,00	
2018	64.211.529,00	11.331.446,00	75.542.975,00	
2019	65.495.759,00	11.558.075,00	77.053.834,00	
2020	66.805.675,00	11.789.238,00	78.594.913,00	
Total	441.013.044,00	77.825.832,00	518.838.876,00	85,00

5.2 Plan de finanțare conținând valoarea totală a creditelor pentru sprijinul acordat din programul operațional pentru fiecare tip de deprivare materială vizat, precum și pentru măsurile auxiliare corespunzătoare (în EUR)

Tipul de asistență materială	Cheltuieli publice
Asistență tehnică	25.941.943,00
P1 - deprivare alimentară (lipsa alimentelor de bază)	409.496.933,00
din care, măsuri auxiliare	0,00
P2 - precaritate materială de bază	0,00
din care, măsuri auxiliare	0,00
P2.1 - precaritate materială de bază (lipsa materialelor școlare)	27.000.000,00
din care, măsuri auxiliare	0,00
P2.2 - precaritate materială de bază (lipsa trusourilor pentru nou-născuți)	12.000.000,00
din care, măsuri auxiliare	0,00
P2.3 - precaritate materială de bază (lipsa articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, saci de dormit etc.)	6.000.000,00
din care, măsuri auxiliare	0,00
P2.4 - precaritate materială de bază (lipsa produselor de igienă)	38.400.000,00
din care, măsuri auxiliare	0,00
Total	518.838.876,00

Documente

Titlul documentului	Tipul documentului	Data documentului	Referința locală	Referința Comisiei	Fișiere	Data trimiterii	Trimis de
---------------------	--------------------	-------------------	------------------	--------------------	---------	-----------------	-----------